

EGY KISVÁROS CIVIL SZERVEZŐDÉSEI – ZIRCI HELYZETKÉP

Városunkban közel 50 bejegyzett egyesület illetve alapítvány működik. Tevékenységük a következő területeket öleli fel:

- *kulturális–művészeti*: Magyar Mezőgazdasági Múzeum Barátainak Köre, Bakonyi Természettudományi Múzeum Baráti Köre, Nyelvbárátok, Zirc és Vidéke, Kőketánc, Széchenyi Emlékhely, A Buli, Bakonyi Finnbarátok Köre
- *iskolai*: Zirci Gazdaasszony, Jó szakember, Kalevala, Tanulókért, iskoláért, Perspektíva, Békefi Antal Általános Iskola, Reguly Antal Általános Iskola, III. Béla Gimnázium
- *érdekképviseleti*: Bányászok nyugdíjasainak alapszervezete, Munkanélküliek és álláskereső, Német kisebbségi hagyomány és származáskutató, Nagycsaládosok
- *egészségügyi–szociális*: Dolgozó samaritánusok Önkéntes Mentő Egylete, Erzsébet Kórház, Szent Kristóf Mentő
- *várospolitikai*: Önkéntes Tűzoltó Egyesület, Városvédő és Szépítő, Városkör
- *hagyományőrző*: Honismereti és Művelődési Társaskör
- *környezetvédelmi*: Sziget
- *szabadidő–sport*: Sportegyesületek, Ifjúsági szabadidő és sportegyesület, Darts Club, Gulyás Club, Sporthorgász, 4×4 Club
- *közbiztonsági*: Polgárőrség a közbiztonságért

A működés szempontjából is eltérőek: vannak, melyek folyamatosan tevékenykednek; vannak, melyek egy-egy rendezvényre, időszakra összpontosítanak. Úgy értékelem, nagyban gazdagítják a kisváros szellemiségét, felkavarják az „állóvizet”. Erre nagy szükség van, mert Zirc lakói nehezen „mozdíthatóak”, sokszor közömbösnek tűnnek, nemhogy kezdeményeznének dolgokat, de kiemelkedő, színvonalas programokat és nemes ügyeket sem mindig támogatnak. Hosszasan elemezhetném ennek okait. Úgy gondolom – egyik magyarázatom erre –, az ide települt emberek gyökértelenek; nehezen tudják elfogadni pl. a jelent – mert nem ismerik, nem érzik magukénak a múltat – így aztán „beszólni” sem kívánnak. Ez a fajta gondolkodásmód kirekesztő, nem tudatosan ugyan, de kizárják magukat a közéletből, s kifelé valójában érdektelennek tűnnek. Ennek megváltoztatásához emberöltőnyi idő szükségeltetik, de nagyban oldják a kötöttségeket a jól működő civil szerveződések, melyek különböző érdek és embercsoportokat fognak össze és mozgatnak. Kulturális és egyéb programok sokaságát szervezik (előadások, nyelvoktatás, külföldi cserekapcsolat, emlékhely-létesítés, virágosítási mozgalom, nyaraltatás, sportversenyek). Egyes civil szerveződések zártak: elsősorban vagy szinte kizárólag csak tagságuk számára szerveződnék az események, más részük nyitott: kívülállókra is hívnak, sőt céljuk az, ezáltal bővíljen körük.

Az alapítványok, egyesületek nagy része egy-egy intézményhez kötődik (iskolák, múzeum, kórház, bánya), más részük a művelődési központ címen jegyeztette be magát és kérnek helyet rendezvényeik megtartásához.

A művelődési központ népfőiskolája 1989-ben szerveződött, azóta folyamatosan működik. Célja volt a helyi demokrácia kiszélesítése, a civil kezdeményezések felkarolása, a közélet iránt érdeklődő polgárok számára közös együttgondolkodás színterének biztosítása. Témák: körülöttünk zajló társadalompolitikai és gazdasági folyamatok változásai, országos kitekintés

után eljutva a helyi viszonyokig, problémakörök feltárásához, megvitatásához. A választások évében kiemelten foglalkozunk mind az országos, mind a helyi választások előkészületeivel, körülményeivel, a „civiliek” érdekeinek megjelenítésével. 1990-ben és 1994-ben is sikerrel indítottak civil szervezetek önkormányzati képviselőket, az utóbbin a népfőiskola által támogatott és a népfőiskolát „hallgatóként” látogató jelölt lett a befutó polgármester.

A városi művelődési központ egyik kiemelt feladatának tekintik a civil szerveződésekkel való „törődést”. 1995-ben csatlakoztunk a Tégy a gyűlölet ellen mozgalomhoz, melynek részeként először hívtuk találkozóra a városban működő egyesületeket és alapítványokat. Ekkor fogalmazódott meg: Széchenyi István születésnapja – szeptember 21. – Zircen legyen egyben „egyesületi nap” is. Közös elhatározás volt: a program mindig kezdődjön Széchenyi István szobrának megkoszorúzásával, és a szervezők teremtsék meg az együttgondolkodás lehetőségeit. 1996-ban nem hívtunk előadót, hanem magunk között egymás, a város dolgairól beszélgettünk és kerestük az együttműködés tartalmasabb formáit, a továbblépés lehetőségét. Ünnepi megemlékezést tartottunk a Széchenyi-szobornál, ünnepi köszöntőt a Széchenyi Emlékhely Alapítvány elnöke mondott. Arra szólította fel a jelen lévő civil szerveződések képviselőit, tagjait, hogy keressék Széchenyiben azt az erőt, lendületet, amellyel végezte munkáját, próbálják megérteni a készíttést, amivel a nemzetet ébresztgette és a közös cselekvés hassa át gondolkodásukat.

A polgármester és az alapítvány titkára ezt követően megkoszorúzta a szobrot. A városban működő egyesület, alapítvány többsége képviseltette magát e napon. A kötetlen beszélgetésen felmerült az igény: mivel kevésbé ismerjük egymás munkáját, a művelődési központ vállalja a munka koordinálását és egyfajta információs központ szerepét. Ezt követően felállítottunk az intézményben egy információs táblát, ahova mindenki kitzúzheti felhívását, programját, meghívóját, egyéb közlendőjét. Az intézmény figyeli a pályázati lehetőségeket is, és erről információt szolgáltat.

1997-ben az őszi népfőiskolai évad nyitásként meghívtuk dr. Koncz Gábort, a Magyar Kultúra Alapítvány igazgatóját s a téma a civil szervezetek szerepe egy kisváros életében volt. E napon a zirci civil szervezetek nevében fácskát ültettünk egy új lakótelepen, réztáblával emlékeztetve az eseményre. Ezután bemutatkozott a Bakonyi Finnbarátok Köre: kiállításon mutatták be a finn cserekapcsolatuk éve alatt összegyűjtött anyagot, majd saját készítésű finn ételt: karjalai pirogot kínáltak kóstolóra a többieknek.

1998-ban csatlakozni kívánunk a Megyei Közművelődési Intézet által megrendezendő civil nap programjaihoz, de mi is tervezzük összejövetelt.

Többször felmerült, szükség van-e városi civil szervezetek szövetségére? Az egyesületek felmérték tagjaik körében a véleményeket, elhangzottak érvek mellette és ellene is. Végezetül úgy döntöttünk, nem jegyeztetünk be újabb szervezetet, hanem a művelődési központ továbbra is vállalja a koordináló szerepet. Tesszük ezt azért, mert fontosnak érezzük a civil szerveződések erősödését, a városban betöltött szerepüket.